

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DEPARTAMENT ŚRODOWISKA

KSI.411.1.1.2024

**Pani
Marta Babicz
Prezes Zarządu Spółki
Polskie Domy Drewniane S.A.
Al. Jerozolimskie 181 A
02-222 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

S/24/001 „Wykorzystanie środków na wykonanie projektów realizowanych przez Polskie Domy Drewniane S.A., dofinansowanych w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. 48224445232, ksi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Polskie Domy Drewniane Spółka Akcyjna ¹ , Al. Jerozolimskie 181 A, 02-222 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marta Babicz – Prezes Zarządu Spółki ² , od 26 marca 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: <ul style="list-style-type: none">– Paweł Augustyn, Prezes Zarządu od 14 marca 2024 r. do dnia 25 marca 2024 r.– Mariusz Nowak, Prezes Zarządu od 9 marca 2023 r. do 13 marca 2024 r.– Artur Wikar, Prezes Zarządu, od dnia 30 czerwca 2022 r. do 28 lutego 2023 r.– Mariusz Nowak, Członek Zarządu reprezentował Spółkę od 16 maja 2022 r. do 29 czerwca 2022 r.– Tomasz Szlązak, Prezes Zarządu, od 1 listopada 2019 r. do 15 maja 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Wykonanie umów o dofinansowanie realizacji projektów, z uwzględnieniem uwarunkowań organizacyjnych i technicznych w jakich działała jednostka.2. Prowadzenie ewidencji finansowo-księgowej oraz rozliczenie środków otrzymanych na realizację projektów.
Okres objęty kontrolą	Od 1 marca 2021 r. do 24 maja 2024 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, związanych z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Izabella Krawczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/38/2024 z 11 kwietnia 2024 r.2. Agnieszka Wójcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/39/2024 z 11 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: „PDD S.A” lub „Spółka”.

² Dalej: „Prezes Zarządu”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2022-2023 PDD S.A. realizowała projekt pn. „Opracowanie technologii płyt konstrukcyjnych z klejonego krzyżowo drewna sosnowego z terenów Polski o podwyższonej klasie reakcji na ogień, na potrzeby wielokondygnacyjnego budownictwa drewnianego”⁵ zgodnie z warunkami umowy⁶ zawartej z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju⁷. Negatywne wyniki badań ogniotrwałości płyt CLT⁸ uniemożliwiły realizację dalszej części Projektu, tj. etapu przedwdrożeniowego. Tym samym ryzyko technologiczne określone we wniosku o dofinansowanie, dotyczące nieosiągnięcia zakładanych parametrów ogniotrwałości płyt CLT, zmaterializowało się. Projekt zakończono po zrealizowaniu kamieni milowych KM 1.1, KM 1.2, KM 1.3. Brak zakładanej poprawy właściwości ogniochronnych nie pozwolił na potwierdzenie wyboru impregnatu do dalszych prac, a tym samym na realizację kamienia milowego KM 1.4. Osiągnięcie tej fazy było, zgodnie z umową o dofinansowanie, warunkiem dalszej realizacji Projektu.

PDD S.A. na etapie składania wniosku o dofinansowanie Projektu w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój⁹ miała zapewnione zasoby organizacyjno-techniczne i finansowe pozwalające na jego realizację. Z uwagi na rezygnację wskazanego we wniosku partnera (tuż przed podpisaniem umowy o dofinansowanie) oraz trudnościami w pozyskaniu nowego partnera, podpisanie umowy nastąpiło z ponad 6 miesięcznym opóźnieniem w stosunku do planowanego terminu rozpoczęcia realizacji umowy, określonego we wniosku. Według harmonogramu realizacji Projektu rozpoczęcie prac miało nastąpić 1 września 2021 r., natomiast umowa została zawarta dopiero 17 marca 2022 r. W konsekwencji nastąpiło skrócenie realnego okresu przewidzianego na realizację umowy o dofinansowanie.

Całkowity koszt realizacji Projektu określony został w umowie na 29 497,9 tys. zł, w tym dofinansowanie z POIR w wysokości nieprzekraczającej 12 459,4 tys. zł. W trakcie realizacji projektu na skutek 2-krotnych zmian w umowie, łącznie wartość projektu została zmniejszona o 19 557,0 tys. zł i wyniosła 9 937,0 tys. zł, a wysokość dofinansowania ze środków POIR została zmniejszona do 4 606,0 tys. zł.

PDD S.A. na etapie realizacji Projektu uzupełniła niezbędne zasoby kadrowe, uszczuplone w związku z rezygnacją pracowników związanych z wymienionym we wniosku partnerem. Zmianie ulegała koncepcja realizacji Projektu, w tym miejsca lokalizacji produkcji przedwdrożeniowej płyt konstrukcyjnych z klejonego krzyżowo drewna sosnowego (Rokitno, Głazewo, Suchedniów, Włodawa, Wieluń). Było to związane m.in. z 4-krotną zmianą Prezesa Zarządu PDD S.A. oraz 8-krotną zmianą osób pełniących funkcje kierownicze w Projekcie.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu sformułowano oceny w formie opisowej.

⁵ Dalej: „Projekt”.

⁶ Umowa nr POIR.01.01.01.00-0076/21-00 o dofinansowanie w ramach POIR aneksowana 24 maja 2023 r. i 27 listopada 2023 r. (dalej: „umowa o dofinansowanie”)

⁷ Dalej: „NCBiR”.

⁸ Skrót CLT (z ang.: *Cross Laminated Timber*) oznacza, w dosłownym tłumaczeniu na język polski, drewno klejone warstwowo poprzecznie (krzyżowo). Przez to pojęcie rozumie się materiał przeznaczony do produkcji elementów płytowych, tzw. płyt CLT.

⁹ Dalej: „POIR”

Do czasu zakończenia umowy o dofinansowanie nie ustalono takiej lokalizacji, a wobec odstąpienia od realizacji Projektu poszukiwanie jej stało się bezprzedmiotowe.

Łącznie na realizację projektu wydatkowano 913,7 tys. zł, co stanowiło 3,1% wartości projektu określonej w pierwotnej umowie i 9,2% wartości projektu wynikającej z aneksu nr 2. Wysokość uzyskanego dofinansowania ze środków POIR ostatecznie wyniosła 566,3 tys. zł, co stanowiło 4,5% wartości projektu określonej w pierwotnej umowie i 12,3% wartości projektu wynikającej z aneksu nr 2. Wysokość wydatków poniesionych przez PDD S.A to 347,4 tys. zł.

Na podstawie szczegółowego badania wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości w rozliczaniu środków otrzymanych z POIR na realizację Projektu. W trakcie realizacji Projektu w PDD S.A. prowadzono wyodrębnioną ewidencję finansowo-księgową Projektu zgodnie z § 9 ust. 14 umowy o dofinansowanie. Od 17 marca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. koszty Projektu były ewidencjonowane na koncie 540, jednak konto to nie zostało określone w obowiązujących wówczas Zasadach (polityce) rachunkowości¹⁰, w tym w Zakładowym Planie Kont PDD S.A.¹¹, jako właściwe do ewidencji kosztów Projektu. Oznacza to, że kierownik jednostki przez ponad 9 miesięcy od daty podpisania umowy nie dokonał aktualizacji zasad (polityki) rachunkowości, co było niezgodne z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹². Dopiero od 1 stycznia 2023 r. do ewidencjonowania kosztów Projektu określono w Zakładowym Planie Kont spółki¹³ konto 604.

Obowiązujące w okresie objętym kontrolą Zasady rachunkowości w PDD S.A. nie zawierały opisu sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych wymaganego art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c uor, tj.: nie określono w nich techniki dokumentowania zapisów księgowych, pomimo zaniechania zamieszczania danych dotyczących stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych (dekretacji) bezpośrednio na dowodzie księgowym w związku z prowadzeniem ksiąg rachunkowych w informatycznym systemie finansowo-księgowym.

W ramach rozliczenia Projektu PDD S.A. złożyła 10 wniosków o płatność, spośród których 7 zostało sporządzonych nierzetelnie i wymagało poprawy. Nierzetelne przygotowanie wniosków skutkowało wydłużeniem okresu ich zatwierdzenia przez NCBiR, od 34 do 107 dni od dnia złożenia przez PDD S.A. w systemie SL2014.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie umów o dofinansowanie realizacji projektów, z uwzględnieniem uwarunkowań organizacyjnych i technicznych w jakich działała jednostka.

Opis stanu faktycznego

¹⁰ Załącznik do Uchwały Nr 6/II/2020 Zarządu Spółki Domy Drewniane S.A. z dnia 18 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia Zasad (polityki) rachunkowości, dalej „Zasady rachunkowości”.

¹¹ Uchwała Nr 7/II/2021 Zarządu Spółki Domy Drewniane S.A. z 8 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia zmodyfikowanego planu kont syntetycznych i analitycznych.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm. (dalej: „uor”).

¹³ Uchwała Nr 90/III/2023 Zarządu Spółki Domy Drewniane S.A. z 13 lipca 2023 r. w sprawie przyjęcia Zasad (polityki) rachunkowości i wprowadzenia do stosowania od 1 stycznia 2023 r.; dalej „Zasady rachunkowości obowiązujące od 1 stycznia 2023 r.”.

¹⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

W okresie objętym kontrolą PDD S.A. realizowała jedną umowę¹⁵ zawartą z NCBiR o dofinansowanie Projektu w ramach POIR pn. „Opracowanie technologii płyt konstrukcyjnych z klejonego krzyżowo drewna sosnowego z terenów Polski, o podwyższonej klasie reakcji na ogień, na potrzeby wielokondygnacyjnego budownictwa drewnianego”. Wartości projektu ustalona w marcu 2021 r. w pierwotnej umowie z NCBiR wyniosła 29 498,0 tys. zł, w tym dofinansowanie ze środków POIR – 12 459,4 tys. zł (42,2% wartości Projektu).

W trakcie realizacji Projektu PDD S.A. występowała do NCBiR z 5 wnioskami o zmiany w tym Projekcie¹⁶. Na podstawie 4 wniosków do umowy o dofinansowanie wprowadzono 2 zmiany wymagające podpisania aneksu (tj. zmiana wartości Projektu i harmonogramu) oraz 2 zmiany zatwierdzone przez NCBiR niewymagające zawarcia aneksu (tj. zmiana miejsca lokalizacji Projektu oraz kadry badawczej). NCBiR nie wyraziło zgody na wszystkie wnioskowane zmiany dotyczące przesunięcia terminu rozpoczęcia realizacji Projektu.

Aneks nr 1 do umowy o dofinansowanie Projektu nr POIR.01.01.01-00-0076/21-01, zawarty 24 maja 2023 r., był zgodny z wnioskiem 2/2022 i dotyczył zmiany: wysokości budżetu (zmniejszenie o 4 tys. zł), rodzaju badań naniesienia impregnatu zmniejszającego palność, nazwy jednego kamienia miłowego, kadry realizującej Projekt oraz numeracji kamieni miłowych i liczby etapów (z 4 na 3 etapy). Zmieniono strukturę finansowania tj. zwiększono koszty wynagrodzeń z 541,8 tys. zł na 777,0 tys. zł, zwiększono koszty podwykonawstwa z 1 984,2 tys. zł na 2 000,0 tys. zł oraz zmniejszono koszty pozostałe koszty bezpośrednie z 21 475,4 tys. zł na 21 224,2 tys. zł.

Aneks nr 2 do umowy o dofinansowanie projektu nr POIR.01.01.01-00-0076/21-02, zawarty 27 listopada 2023 r. był zgodny z wnioskiem 2/2023 i związany był ze zmianą harmonogramu, w tym poszczególnych etapów realizacji Projektu (z uwagi na przesunięcie terminów zakończenia badań przez podwykonawców) oraz ze zmniejszeniem zakresu umowy w związku z negatywnymi wynikami badań, rezygnacją z zakupu części urządzeń modułu suszenia na skutek zmiany technologii, odstąpieniem od badań akustycznych, zmianą liczby płyt wyprodukowanych w etapie przedwdrożeniowym. Ponadto dodano do budżetu wykonanie nowych próbek poddawanych próbie ogniotrwałości. Zmieniono strukturę finansowania.

¹⁵ Umowa nr POIR.01.01.01-00-0076/21-00 z 17 marca 2022 r. na wartość projektu 29 498,0 tys. zł (29 497 993,57 zł), dofinansowana w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 działanie 1.1/poddziałanie 1.1.1 (konkurs 1/1.1.1/2021 Szybka Ścieżka) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

¹⁶ W 2022 r.: Wniosek 1/2022 o zmiany kadrowe, zmiany harmonogramu oraz koszty podwykonawstwa, składany trzykrotnie: 2 i 7 czerwca oraz 17 października 2022r. – prośba NCBR o złożenie łącznego wniosku i brak zgody NCBR na wszystkie wnioskowane zmiany dotyczące zmian rozpoczęcia realizacji Projektu. Wniosek 2/2022 z 6 grudnia 2022 r. – o zmiany kadrowe i zmiany w harmonogramie z uwagi na wycofanie się ze współpracy firmy [...]^{*)}, problemy z dostawami związane z COVID-19 i wojną na Ukrainie (likwidacja stanowiska stolarz, zmiana miejsca realizacji projektu z firmy [...]^{*)} na [...]^{*)}, rezygnacja z wykonania badań głębokości penetracji impregnatu metodą XRF na rzecz badania optymalnej ilości naniesienia impregnatu oraz wykonania próbek do badań w warunkach symulujących produkcję, zwiększenie kwoty na podwykonawstwo, zmiana nazwy jednego z kamieni miłowych, doprecyzowanie nazwy handlowej oprogramowania); po akceptacji zmian 24 maja 2023 r. zawarto aneks nr 1 do umowy o dofinansowanie. W 2023 r.: Wniosek 1/2023 z 31 maja o zmianę harmonogramu realizacji projektu, z uwagi na niedotrzymanie przez podwykonawcę terminu realizacji badań optymalnego naniesienia impregnatu oraz wynikające z tego opóźnienie w pracach badawczych wydzielania ciepła i dymu przez prototypy technologii; zaakceptowany przez NCBR 22 czerwca 2023 r. Wniosek 2/2023 z 20 lipca o zmianę harmonogramu realizacji projektu, tj.: wydłużenie etapu I z uwagi na niedotrzymanie przez podwykonawcę terminu realizacji badań wydzielania ciepła i dymu przez prototypy technologii oraz negatywne wyniki badań, które wymagały powtórzenia badań naniesienia impregnatu, a także o zmianę zmniejszenie zakresu realizowanych prac w poszczególnych etapach projektu zaakceptowany przez NCBR 23 sierpnia 2023 r. (zawarto aneks nr 2). Wniosek 3/2023 z 10 listopada 2023 r. o zmianę harmonogramu realizacji projektu, w związku z dużą zmiennością wyników impregnacji i potrzebą powtórzenia badań (nie osiągnięto KM 1.4 Dokonanie wyboru impregnatu), zaakceptowany przez NCBR 21 grudnia 2023 r.

tj. zmniejszono koszty wynagrodzeń z 777,0 tys. zł na 728,1 tys. zł, zwiększono koszty podwykonawstwa z 2 000,0 tys. zł na 7 282,5 tys. zł. oraz zmniejszono kategorię koszty pozostałe koszty bezpośrednie z 21 224,2 tys. zł na 1 401,7 tys. zł.

Aneks nr 2 zmniejszył wartość Projektu o 19 557,0 tys. zł do 9 937,0 tys. zł, w tym wysokość dofinansowania została zmniejszona do 4 606,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 4-18, 56-89)

Zgodnie z § 4 umowy o dofinansowanie Projektu cała korespondencja z NCBiR w okresie realizacji projektu, w tym wnioski o zmiany warunków umowy i rozliczenia, odbywała się przy użyciu systemu SL2014. Dostęp do niego posiadały osoby upoważnione przez zarządzających PDD S.A., tj.: pracownicy PDD S.A. (w tym kierownicy Projektu) oraz pracownicy firmy zewnętrznej nadzorującej rozliczanie Projektu¹⁷.

(akta kontroli str. 19-25, 29-31, 56-89)

Przed złożeniem wniosku o dofinansowanie PDD S.A. prowadziła przygotowania do rozpoczęcia wprowadzenia na rynek drewnianych paneli ściennych oraz ich produkcji, w związku z tym:

- Zawarła porozumienie¹⁸ dotyczące współpracy pomiędzy PDD S.A. i [...]^{*)} oraz [...]^{*)} w celu realizacji wspólnej inwestycji polegającej na wprowadzeniu na polski rynek innowacyjnych, drewnianych paneli ściennych zwanych CLT oraz ich produkcji wraz ze wskazaniem poszczególnych elementów struktury transakcji zmierzających do zawarcia spółki celowej, która to spółka miała nabyć zorganizowaną część przedsiębiorstwa należąca do [...]^{*)}.
- Przygotowała studium wykonalności dla uruchomienia linii produkcyjnej prefabrykowanych modułów mieszkaniowych¹⁹, które zawierało analizę ekonomiczno-finansową model finansowy, kalkulacje i prognozy podatkowe, reorganizację kadry zakładu produkcyjnego, modele biznesowe z uwzględnieniem procesu wytwórczego, projektowego i sprzedażowego a także systemów wsparcia procesu produkcji oraz certyfikacji.
- Zawarła umowę²⁰ na przygotowanie wniosku do NCBiR o dofinansowanie Projektu: „Badania właściwości elementów klejonych krzyżowo z zastosowaniem sosny zwyczajnej oraz wykorzystaniem innych gatunków drewna w konfiguracji

¹⁷ Umowa z firmą [...]^{*)} na opracowanie wniosku o dofinansowanie projektu wraz z niezbędnymi załącznikami oraz zarządzanie, doradztwo i nadzór nad realizacją zadania dotyczącego wprowadzenia innowacyjnego produktu na rynek krajowy w ramach programu Szybka Ścieżka dla Spółki PDD S.A. w tym: Aneks nr 1 z 19 sierpnia 2020 r. zmieniający termin realizacji pierwszej części umowy, tj. przygotowania koncepcji oraz opracowania wniosku o dofinansowanie na dzień ogłoszenia przez NCBiR nowego naboru do konkursu. Aneks nr 2 z 22 marca 2021 r. wskazujący 28 marca 2021 r. jako termin realizacji pierwszej części umowy oraz zmieniający sposób wypłaty wynagrodzenia. Aneks z 8 lipca 2022 r. zmieniający wartość wynagrodzenie z zakresu rozliczania finansowania (z 2 tys. zł na 4 tys. zł miesięcznie) od 1 czerwca 2022 r.

¹⁸ Porozumienie zawarte 9 lipca 2020 r. pomiędzy spółkami o współpracy przy wspólnym wprowadzeniu na polski rynek innowacyjnych, drewnianych paneli ściennych zwanych CLT a następnie ich produkcji oraz utworzenia spółki celowej. Poprzedzone podpisaniem listu intencyjnego z 7 maja 2020 r. dotyczącego współpracy przy wytwarzaniu przez [...]^{*)} modułów mieszkalnych na rzecz PDD a także dystrybuowanie wyrobów drewnianych produkowanych przez [...]^{*)}, a także współpracy w zakresie promocji budownictwa drewnianego w Polsce.

¹⁹ Umowa z-[...]^{*)} poprzedzona Uchwałą Zarządu Spółki PDD S.A. nr 48/II/2020 z dnia 10 lipca 2020 r. w sprawie wyboru oferty [...]^{*)} za cenę netto 207,3 tys. zł dla wersji zasadniczej (do 30 września 2020 r.) oraz 63,7 tys. zł za wersję dodatkową (do 30 listopada 2020 r.), na łączną kwotę 333,3 tys. zł brutto.

²⁰ Umowa poprzedzona podjęciem przez Zarząd Spółki PDD SA Uchwały nr 50/1/2020 z 21 lipca 2020 r. w sprawie wyboru oferty [...]^{*)}. Wartość umowy 12,0 tys. zł netto za pierwszą część umowy, z czego połowa miała zostać pokryta przez [...]^{*)} na mocy porozumienia z 2 lutego 2021 r.

hybrydowej” w konkursie 1/1.1.1/2020 Szybka Ścieżka²¹, a także na zarządzanie, doradztwo i nadzór nad realizacją zadania dotyczącego wprowadzenia innowacyjnego produktu na rynek krajowy.

- Przeprowadziła rozmowy i negocjacje z wybraną spółką ([...]*), w zakresie utworzenia spółki celowej produkcyjnej (listopad 2020 r. – marzec 2021 r.);
- Zawarła ze [...]*) porozumienie²² dotyczące współpracy przy przygotowaniu wniosku o dofinansowanie z NCBiR i realizacji Projektu dotyczącego opracowania technologii na potrzeby wielokondygnacyjnego budownictwa drewnianego, w tym pokrycia części kosztów (6 tys. zł) przygotowania wniosku do NCBiR oraz oddelegowania 8 pracowników [...]*) do pracy przy realizacji Projektu;
- Dokonała aktualizacji opracowanych dokumentów i dokonanych analiz dotyczących produkcji domów modułowych, m.in. studium wykonalności, wycen istniejącego zakładu produkcyjnego, raportów prawnych, ekonomicznych i środowiskowych, modeli finansowych i biznesowych (październik 2020 r. – lipiec 2021 r.). Opracowała projekty umów związanych z utworzeniem nowej spółki Polskie Domy Modułowe Sp. z o.o.²³. Z ustaleń kontrolni NIK P/22/038²⁴ wynikało, że „[...] na działania w zakresie produkcji domów modułowych, które ostatecznie nie doprowadziły do zawiązania spółki produkcyjnej poniesiono w okresie czerwiec 2020 r. – wrzesień 2021 r. wydatki w kwocie 1 170,8 tys. zł.[...]”. Wydatki te poniesiono ze środków własnych PDD S.A.

(akta kontroli str. 25, 280-285)

Dane wykazane we wniosku o dofinansowanie były, na dzień jego składania do NCBiR, zgodne ze stanem faktycznym:

- PDD S.A. zatrudniała 50% personelu wymienionego we wniosku o dofinansowanie (drugą połowę personelu stanowić mieli pracownicy [...]*), którzy zgodnie z aneksem do porozumienia²⁵ mieli zostać oddelegowani do pracy w Projekcie);
- miejscem realizacji Projektu miał być zakład [...]*);

²¹ Konkurs organizowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju jako Instytucja Pośrednicząca dla Priorytetu I POIR 2014-2020 ogłosiło Szybka Ścieżkę w ramach konkursu 1/1.1.1/2021 Działanie 1.1 „Projekty B+R przedsiębiorstw”, Poddziałanie 1.1.1 „Badania przemysłowej i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa”, skierowany do podmiotów planujących realizację projektów badawczo-rozwojowych. Celem projektów było opracowanie innowacyjnego rozwiązania możliwego do wdrożenia w działalności gospodarczej. Wniosek o dofinansowanie Projektu został złożony w ramach kolejnego naboru na Konkurs Szybka Ścieżka 1/1.1.1/2021.

²² Porozumienie zawarte 2 lutego 2021 r. pomiędzy PDD S.A. a [...]*) o współpracy przy wspólnym projekcie dotyczącym wprowadzenia na polski rynek innowacyjnych, drewnianych paneli ściennych zwanych CLT a następnie ich produkcji oraz o wspólnym ubieganiu się o dofinansowanie NCBR, w tym dwa aneksy.

²³ w tym: zawarto przedwstępną warunkową umowę sprzedaży udziałów, warunkową umowę inwestycyjną z sierpnia 2021 r, która straciła ważność z dniem 15 września 2021 r.

²⁴ Kontrola NIK P/22/038 Funkcjonowanie spółki Polskie Domy Drewniane SA.

²⁵ Porozumienie zawarte 2 lutego 2021 r. pomiędzy PDD S.A. a [...]*) o współpracy przy wspólnym projekcie dotyczącym wprowadzenia na polski rynek innowacyjnych, drewnianych paneli ściennych zwanych CLT a następnie ich produkcji oraz o wspólnym ubieganiu się o dofinansowanie NCBR, w tym: Aneks z 26 marca 2021 r. do porozumienia zawartego 2 lutego 2021 r. pomiędzy PDD S.A. a [...]*) dotyczący oddelegowania 8 pracowników [...]*) do pracy przy realizacji projektu. Aneks z 19 kwietnia 2021 r. dotyczący pokrycia połowy wynagrodzenia [...]*) za przygotowanie wniosku do NCBR, tj. 6 tys. zł netto.

- w dniu złożenia wniosku PDD S.A. oczekiwała na dokapitalizowanie ze środków NFOŚiGW zgodnie z oświadczeniem Prezesa, które zostało zaakceptowane przez NCBiR²⁶.

(akta kontroli str. 49-89, 280-285)

Wniosek o dofinansowanie został przygotowany na podstawie opracowanej przez pracowników PDD S.A. koncepcji realizacji Projektu badawczego oraz harmonogramu działań określonych w studium wykonalności dla uruchomienia linii produkcyjnej prefabrykowanych modułów mieszkaniowych dla lokalizacji firmy [...]²⁷. Podstawą szacowania kosztów i warunków realizacji prac określonych we wniosku o dofinansowanie projektu POIR były dane pozyskane przez pracowników PDD S.A. Wykazane w Projekcie koszty kluczowych maszyn zostały oszacowane na podstawie otrzymanych ofert od firm produkujących maszyny, Prace badawcze oszacowano na podstawie ofert od jednostek badawczych²⁷.

Kierownik Biura Badań i Rozwoju wyjaśniła, że „PDD chciała złożyć wniosek o dofinansowanie już w 2020 r. Przygotowałam dokumentację projektu zawierającą koncepcję badań i opracowałam co chcemy uzyskać. Już wówczas rozpoczęły się rozmowy dotyczące udziału w konkursie Szybka Ścieżka, ale zbyt krótki termin na przygotowanie wniosku uniemożliwił jego złożenie. Przygotowana przeze mnie koncepcja po pewnych modyfikacjach została ujęta w złożonym 28 marca 2021 r. do NCBiR wniosku o dofinansowanie. [...] Firma zewnętrzna dostała od nas wkład merytoryczny i wspólnie opracowywaliśmy wers po wersji treść składanego projektu.”.

Ponadto wyjaśniła, że „[...] Przygotowaliśmy harmonogram realizacji projektu sprawdziliśmy ceny maszyn, koszty badań, ceny surowców i finalnego produktu pochodzącego z zagranicy. Prowadziliśmy rozmowy ze środowiskiem budowlanym pod względem możliwości wykorzystania CLT do budowy domów wielokondygnacyjnych oraz zmian prawnych dotyczących warunków technicznych oraz ogniotrwałości. Próbowaliśmy wpłynąć na świadomość środowiska budowlanego w zakresie konieczności zmian przepisów i norm w zakresie wykorzystania polskiej sosny w budownictwie. Niezbędne do tego było przystąpienie do Komitetu Normalizacyjnego i prace nad wpisaniem do klas sortowniczych w Normie EN1912 polskiej sosny zwyczajnej. [...] Równocześnie do działań w zakresie zmiany normy działaliśmy w celu zmiany przepisów przeciwogniowych stąd bliska współpraca z ITB. Włączyliśmy się również w prace Zespołu Parlamentarnego ds. przemysłu drzewnego i budownictwa drewnianego, chcąc nakreślić problem władzy ustawodawczej. Wszystkie te działania były podjęte w celu ułatwienia wprowadzenia na rynek polskiego CLT – które miało być efektem projektu POIR [...]”.

(akta kontroli str. 49-53)

Wniosek o dofinansowanie Projektu złożony 28 marca 2021 r. przez PDD S.A., 14 kwietnia 2021 r. został skorygowany, tj. usunięto błędy formalne²⁸. NCBiR 17 maja 2021 r. przeprowadził panel ekspercki, podczas którego zarekomendowano wprowadzenie kilku zmian we wniosku m.in. doprecyzowujących parametry produkcji określone w kamieniach milowych, czas trwania etapu nr II oraz zmiany zasobu kadrowego. 5 czerwca 2021 r., po uwzględnieniu uwag ekspertów, PDD S.A. złożyła ostateczną wersję wniosku do NCBiR.

²⁶ W trakcie składania wniosku o dofinansowanie środki niezbędne do realizacji projektu zostały przekazane na konto firmowe przed dniem podpisania umowy.

²⁷ Politechnika Wrocławska, Politechnika Śląska, Instytut Techniki Budowlanej, Instytut Technologii Drewna Poznański Instytut Technologiczny.

²⁸ Błądny nr Regon oraz nr PESEL jednego członka personelu B+R.

Wszystkie korekty i uzupełnienia dokonywane były w terminach wskazanych przez NCBiR.

(akta kontroli str. 56-59)

NCBiR 9 sierpnia 2021 r. przekazał PDD S.A. oficjalne zawiadomienie o wyborze projektu do dofinansowania. Od złożenia ostatecznej wersji wniosku do otrzymania oficjalnej informacji od NCBiR o przyznaniu dofinansowania upłynęły 64 dni.

Z uwagi na wycofanie się [...]*) ze współpracy, 26 października 2021 r. PDD S.A. przekazała do NCBiR informację o konieczności zmiany miejsca realizacji Projektu oraz związanym z tym wydłużeniu się terminu uzyskania zgód korporacyjnych²⁹. Zarząd PDD S.A. 14 grudnia 2021 r. podjął uchwały³⁰ dotyczące zatwierdzenia zmiany miejsca lokalizacji Projektu na Zakład Sklejki Orzechowo, a 16 grudnia 2021 r. PDD S.A. przesłała tę informację do NCBiR. Instytucja Pośrednicząca 21 grudnia 2021 r. wyraziła zgodę na zmianę miejsca realizacji przedsięwzięcia.

Umowa z NCBiR o dofinansowanie Projektu została podpisana 3 miesiące później, 17 marca 2022 r., tj. po upływie 220 dni od zatwierdzenia przez NCBiR wniosku o dofinansowanie.

Kierownik Biura Badań i Rozwoju wyjaśniła, że opóźnienie w podpisaniu umowy wynikało z problemów z potwierdzeniem możliwości podpisania weksla *in blanco* przez nowego prezesa, bowiem do KRS wpisano go dopiero w styczniu 2022 r. a "wysyłając umowę musieliśmy załączyć oryginał wpisu do KRS, co wydłużyło proces podpisywania umowy." Dodała także, że „weksel *in blanco* podpisano już 22 grudnia 2021 r., ale brakowało potwierdzenia z KRS-u. [...]”.

Wyjaśniła także, że opóźnienia w rozpoczęciu Projektu wynikały z późnego podpisania umów z pracownikami, którzy mieli realizować prace badawcze – 9 czerwca 2022 r., tj. prawie 3 miesiące od podpisania umowy. Wyjaśniła także, że „[...] Dodatkowo problemem stała się potrzeba zmiany lokalizacji przeznaczonej na realizację Projektu z uwagi na to, że hala w Orzechowie nie spełniała warunków technicznych, możliwości podłączenia mediów oraz ustawienia linii technologicznej. Brak miejsca warunkował wiele aspektów Projektu tj. np. dobór linii technologicznej jak i samego procesu technologicznego. Bez tego typu danych nie było możliwe ustalenie nawet na nowo rentowności zakładu i opłacalności produkcji, o czym wspominałam w raportach do Zarządu. [...]”.

(akta kontroli str. 3-4, 5-18, 49-53)

Były prezes zarządu PDD S.A.³¹ wyjaśnił, że „[...] Od 21 grudnia 2021 r. do 17 marca 2022 r. były prowadzone prace analityczne w zakresie tego miejsca lokalizacji realizacji projektu. Wówczas do Zarządu dołączył Pan [...], który także proponował lokalizację gdzieś pod Lublinem, przez cały czas były zderzane różnego rodzaju koncepcje. Zdecydowałem się na podpisanie tej umowy [...]. Jednocześnie chcę zaznaczyć, że w tym czasie kilka firm było zainteresowanych prowadzeniem takiej produkcji, ustaleniem standardu – normy by to drewno było zaklasyfikowane do stosowania do budowy domów drewnianych. Zdawałem sobie sprawę, że jest to projekt badawczy, który może nie osiągnąć efektów, których oczekiwałem [...]”.

Ponadto wyjaśnił, że „[...] 24 marca 2022 r. złożyłem rezygnację z pełnienia funkcji prezesa zarządu PDD S.A. (przesłałem ją email). [...] W miesiącach marzec/kwiecień 2022 r. ze strony Rady Nadzorczej PDD S.A. była sugestia by nie zaciągać nowych zobowiązań, bo nie było wiadomo, czy ten projekt będzie realizowany przez

²⁹ Zgody organu spółki na dokonanie określonej czynności, wyrażaną przez udziałowców (wspólników lub akcjonariuszy) spółki, rzadziej także przez jej zarząd, wynika to z przepisów Kodeksu spółek handlowych.

³⁰ nr 79/II/2021 w sprawie wyrażenia zgody na podpisanie umowy o dofinansowanie projektu w ramach programu operacyjnego inteligentny rozwój z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz wystawienie weksla *in blanco*, będącego załącznikiem do umowy a także nr 80/II/2021 w sprawie wyboru oferty dzierżawy hali produkcyjnej na potrzeby przyznanego grantu NCBiR.

³¹ Pełniący funkcję prezesa zarządu PDD S.A. w okresie od 1 listopada 2019 r. do 15 maja 2022 r.

następny zarząd PDD S.A. Ponadto zarząd PDD S.A. zastanawiał się nad lokalizacją realizacji projektu, ponieważ to wiązało się z tym, że pracownicy zaangażowani w ten projekt musieliby zmienić lokalizację zamieszkania [...]. Na pewno realizacja tego projektu była opóźniona już na starcie o około 6 miesięcy. Pani [...] informowała NCBiR o opóźnieniach. Także braki kadrowe przyczyniły się do opóźnienia realizacji projektu. Wówczas miałem 18 etatów, które można było wykorzystać do realizacji, w tym 3 etaty w biurze badań i rozwoju PDD S.A. Nie było wiadomo gdzie będzie realizowany projekt, czy pracownicy wyrażą zgodę na zmianę miejsca realizacji, czy ten podmiot naukowy przeprowadzi badania i kwestia krótszego czasu wykonania projektu.”

(akta kontroli str. 54-55, 233-234)

Były wiceprezes zarządu PDD S.A.³² wyjaśnił, że „[...] Z tego, co pamiętam to osoby wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu zostały zmienione a osoby zatrudnione na ich miejsca rozpoczęły dopiero pracę i były w mojej ocenie zaangażowane w ten projekt. Współpraca ze spółką [...]*) w zakresie doradztwa dotyczącego realizacji projektu była symboliczna. Później, w trakcie mojej pracy ta współpraca zmieniła się na lepszą. Co jakiś czas pytałem się ówczesnego Dyrektora Biura Badań i Rozwoju na temat współpracy ze spółką [...]*) to uzyskiwałem odpowiedź, że ta współpraca była coraz lepsza. Problem w realizacji tego projektu polegał na tym, że projekt był nierealizowany w terminach określonych w umowie o dofinansowanie projektu oraz bardzo złożony. Ponadto wówczas miejsce lokalizacji realizacji projektu nie było aktualne (Orzechowo) ponieważ nie było to miejsce, gdzie można było realizować ten projekt ponieważ hala nie spełniała w mojej ocenie warunków technicznych do postawienia maszyn. Projekt miał określone etapy realizacji, które wówczas już było wiadomo, że nie zostaną dotrzymane. Podjąłem decyzję, że trzeba wybrać inną lokalizację miejsca realizacji projektu to poinformowałem o tym Radę Nadzorczą PDD S.A. ponieważ by podpisać aneks do tej umowy o dofinansowanie projektu z NCBiR trzeba było wskazać nowe miejsce lokalizacji projektu. Na spotkaniach z pracownikami Biura Badań i Rozwoju zostały omówione miejsca gdzie można było realizować projekt i wskazano [...]*). To ja podjąłem decyzję, co do miejsca lokalizacji realizacji projektu, tj. [...]*) [...]” Były wiceprezes zarządu PDD S.A. odnośnie przyczyn opóźnienia w realizacji Projektu zeznał, że „[...] Moim zdaniem, zmiany kadrowe i organizacyjne w PDD S.A. mogły przyczynić się do opóźnienia w realizacji i rozliczaniu projektu.”

(akta kontroli str. 255-228)

Były prezes zarządu PDD S.A.³³ zeznał, że „[...] Jeżeli chodzi o 2022 r. to z mojej wiedzy, jaką posiadam – to praca przy tym projekcie szła powoli. Przyczyną takiego stanu był niewystarczający nadzór nad tym projektem. A w 2023 r. z mojej strony jako prezesa zarządu PDD S.A., Pani dyrektor generalnej oraz Pana [...] zostały podjęte wszystkie możliwe działania i starania by zakończyć ten projekt [...] W jakimś stopniu problemy kadrowe miały wpływ na opóźnienia w realizacji projektu m.in. niedogadywanie się dyrektora Biura Badań i Rozwoju z kierownikami projektu. Z mojej wiedzy historycznej [...], to tylko słyszałem na spotkaniach zarządu PDD S.A., że były podpisywane porozumienia z [...]*). Moim zdaniem, jeżeli chodzi o Orzechów to tutaj kwestie dotyczące dzierżawy hali spółki [...]*) były problematyczne i były przyczyną opóźnień w realizacji tego projektu

(akta kontroli str. 229-232)

³² Pełniący funkcję wiceprezesa zarządu PDD S.A. w okresie od 1 września 2022 r. do 24 lutego 2023 r.

³³ Pełniący funkcję członka zarządu od 1 grudnia 2021 r. do 15 maja 2022, powołany na członka zarządu reprezentującego Spółkę w okresie od 16 maja 2022 r. do 29 czerwca 2022 r., wiceprezesa od 1 września 2022 r. do 8 marca 2023 r., a następnie prezesa zarządu PDD S.A. w okresie od 9 marca 2023 r. do 13 marca 2024 r.

Kierownik Biura Badań i Rozwoju wyjaśniła, że „główną przyczyną rozpoczęcia realizacji dopiero w czerwcu 2022 r., było podpisanie umów z pracownikami na początku czerwca (9 czerwca) 2022 roku. Pomimo podpisania umowy z NCBiR 17 marca 2022 r. i „zabezpieczenia” nowych pracowników, zarządzający Spółką nie reagowali na moje sugestie dotyczące konieczności rozpoczęcia realizacji umowy i podpisania umów z pracownikami.”.

We wniosku o dofinansowanie Projektu złożonego i zatwierdzonego 28 marca 2021 r. przez NCBiR, PDD S.A. określiło, że zamierza zrealizować projekt w czterech etapach, tj.: pierwszy etap to badania przemysłowe; drugi i trzeci etap to prace rozwojowe oraz czwarty ostatni etap to prace przedwdrożeniowe. W wyniku zmian w umowie zmniejszono liczbę etapów do trzech: pierwszy etap to badania przemysłowe; drugi - prace rozwojowe oraz trzeci ostatni etap to prace przedwdrożeniowe. Główną przyczyną opóźnień w harmonogramie Projektu była rezygnacja partnera ze współpracy tuż przed podpisaniem umowy o dofinansowanie i potrzeba wyboru innego miejsca lokalizacji Projektu. Prace w Projekcie planowane były od 1 września 2021 r., ale podpisanie umowy nastąpiło z ponad 6 miesięcznym opóźnieniem w stosunku do planowanego terminu rozpoczęcia prac. Czas realizacji poszczególnych etapów wydłużył się z 12 do 26 miesięcy przede wszystkim z uwagi na przedłużające się badania ogniotrwałości, opóźnienia w pracach podwykonawców oraz zmianę technologii nanoszenia impregnatu zmniejszającego palność drewna. W okresie realizacji Projektu (czyli przez 655 dni) nastąpiła 4-krotna³⁴ zmiana Prezesa Zarządu PDD S.A. oraz 8-krotna zmiana osób pełniących funkcje kierownicze w Projekcie. Z uwagi na częstą zmianę kadry zarządzającej w PDD S.A. następowała zmiana koncepcji realizacji Projektu, w tym miejsca jego realizacji, rozważano m.in.: Rokitno, Głazewo, Suchedniów, Włodawa i Wieluń. Do czasu zakończenia umowy nie zapewniono ostatecznej lokalizacji produkcji przedwdrożeniowej płyt konstrukcyjnych z klejonego krzyżowo drewna sosnowego (tzw. modułów).

Prace badawczo-rozwojowe realizowane były zgodnie z umową. W ramach realizacji etapu badań przemysłowych wykonano m.in.:

- przegląd konfiguracji warstw paneli CLT oferowanych na rynku europejskim – tabelaryczne zestawienia przekrojów typowych i analiza optymalnej grubości warstw płyt, zebrano rzuty istniejących budynków wielorodzinnych możliwych do adaptacji: 9 punktowców, 6 korytarzowców, 5 klatkowców, 3 galeriowce, na potrzeby opracowania układów konstrukcyjnych i funkcjonalnych budynków referencyjnych z CLT oraz opracowano 2 rzuty koncepcyjne punktowców z CLT i wykonano wstępne zestawienia materiałów oraz wykonano rysunki płyt z pustkami powietrznymi zgodnie z możliwościami produkcyjnymi – przygotowanie modeli do obliczeń;
- obliczenia nośności stropów z CLT dla 7 wariantów płyt w układach 1, 2 i 3-przęsłowych – tabelaryczne zestawienie rozpiętości dla 5 wariantów obciążeń i 4 wariantów odporności ogniowej, następnie obliczono nośności płyt ściennych z CLT dla 8 wariantów układów warstw płyt dla ścian wewnętrznych i zewnętrznych (uwzględnienie wpływu wiatru). Po konsultacjach z jednostkami naukowo-badawczymi opracowano korektę metodyki badań przemysłowych oraz obliczono minimalne grubości nieimpregnowanych okładzin drewnianych dla odporności ogniowej 30, 60 i 120 min.

Prace rozwojowe obejmowały m.in.:

- przygotowania 3 wariantów ciągu technologicznego linii produkcyjnej paneli CLT i oszacowania wartości zakupu urządzeń produkcyjnych nowych i używanych;
- przeprowadzenie analizy możliwości technicznych i konstrukcyjnych produkowania płyt o mniejszych wymiarach i opracowanie 3 alternatywnych

³⁴ TS 59 dni, MN 44 dni, AW 243 dni oraz MN 371 dni.

technologii impregnacji lameli, w tym zestawienia urządzeń niezbędnych do impregnacji w przypadku negatywnych wyników z badania palności płyt impregnowanych powierzchniowo w 1 etapie projektu.

- wykonanie zestawienia urządzeń produkcyjnych możliwych do zastosowania w linii z opisem wydajności i zapotrzebowania na energię i przeprowadzono prace nad optymalizacją procesu oraz opracowanie mapy procesów produkcyjnych w zakładzie.
- opracowanie prototypu maszyn do produkcji próbek – schematy zasad działania maszyn oraz parametry techniczne dostosowane do produkcji płyt opracowanych na etapie badań przemysłowych.

Prace przedwdrożeniowe ograniczone zostały do przeprowadzenia szacowania wartości opracowania dokumentacji patentowej dla produktu (działanie bez kosztowe dla projektu).

Tym samym osiągnięto kamienie milowe KM 1.1., KM 1.2. oraz KM 1.3. w etapie badań przemysłowych – na podstawie obliczeń metodą elementów skończonych oraz projektów koncepcyjnych budynków referencyjnych dokonano wyboru układów warstw płyt CLT do dalszych badań. Z przeanalizowanych 8 wariantów CLT z warstwą modyfikowaną jako warstwa nośna, 7 wariantów CLT z warstwą modyfikowaną jako okładzina oraz 14 wariantów CLT bez warstwy impregnowanej wybrano 4 układy warstw optymalnych ze względu na realizację celu projektu.

Z uwagi na negatywne wyniki palności wykonano zmianę sposobu nanoszenia impregnatu na eksperymentalnym module impregnacji – zmodyfikowanym zgodnie z zapisami WoZ 2/2023 oraz dokonano ponownych badań palności. Ponadto zlecono wykonanie badań symulujących impregnację polewarko-szczotkarką oraz wyłoniono wykonawcę i przeprowadzono badania optymalnej ilości naniesienia impregnatu oraz badań palności impregnowanych próbek prototypów technologii. Otrzymane wyniki badań palności potwierdziły zasadność wstrzymania prac. Brak zakładanej poprawy właściwości ogniochronnych nie pozwolił na potwierdzenie wyboru impregnatu do dalszych prac, a tym samym realizacji kamienia milowego KM 1.4 oraz zasadności dalszej realizacji projektu. Nieosiągnięcie tego kamienia milowego zostało przewidziane w analizie ryzyka określonej we wniosku o dofinansowanie, jako ryzyko technologiczne R.3. *Nieskuteczność modyfikowanej warstwy płyt* jako małe, które będzie miało wpływ na przebieg kolejnych działań.

Projekt został rozliczony przez NCBiR bez zastrzeżeń. Uznano, że dalsza realizacja projektu nie doprowadzi do osiągnięcia jego celu³⁵ Negatywne wyniki badań ogniotrwałości CLT przeprowadzone w Projekcie uniemożliwiły rozpoczęcie dalszej realizacji, tj. etapu przedwdrożeniowego. W uzasadnieniu³⁶ określono, że „Projekt przerwano z uwagi na brak możliwości zrealizowania ostatniego kamienia milowego³⁷ [...], którego osiągnięcie warunkowało dalszą realizację projektu. Jednocześnie, nie osiągnięto zakładanych celów projektu.”. Stopień realizacji celu projektu oszacowano na 30%. Ponadto NCBiR wskazało, że „Prace prowadzone były zgodnie z zakresem zaplanowanym w umowie oraz zachowaniem należytej staranności.”.

(akta kontroli str. 18, 238-279)

Zgodnie z § 8 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu PDD S.A, zobowiązana była do składania wniosków o płatność za pośrednictwem SL2014 w terminach określonych przez Instytucję Pośredniczącą, nie rzadziej niż raz na 3 miesiące, licząc

³⁵ Pismo NCBR z 18 marca 2024 r. znak DWB-SOB.V.4211.122.2023, w Etapie 1, tj. KM 1.4 „Dokonanie wyboru impregnatu” w związku z wystąpieniem ryzyka technologicznego przewidzianego we wniosku o dofinansowanie (R.3 „Nieskuteczność modyfikowanej warstwy płyt”).

³⁶ Dalej: KM – dopisek kontrolera NIK.

³⁷ Etapie I, tj. KM 1.4 „Dokonanie wyboru impregnatu” w związku z wystąpieniem ryzyka technologicznego przewidzianego we wniosku o dofinansowanie (R.3 „Nieskuteczność modyfikowanej warstwy płyt”).

od dnia zawarcia umowy. Nadzorem nad przygotowaniem wniosków o płatność do NCBiR a także konsultacjami na etapie wyjaśnień i uzupełnień zajmowała się zgodnie z umową zawartą 22 lipca 2020 r. zewnętrzna firma [...]*).

Ponadto w kwietniu 2023 r. PDD S.A. zleciła sprawdzenie poprawności realizacji Projektu, tj. audytu³⁸ polegającego na weryfikacji dokumentacji Projektu, w tym 6 wniosków o płatność oraz wniosków o zmianę umowy o dofinansowanie. Wyniki zewnętrznego audytu wskazały m.in. potrzebę zmiany umowy z zakresie aktualizacji miejsca realizacji projektu oraz zmiany harmonogramu (wydłużenie terminów) realizacji poszczególnych etapów projektu.

(akta kontroli str. 56-89, 101-105, 238-259)

Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju odnośnie współpracy z [...]* wyjaśnił, że „[...] po podpisaniu przez kierownika i kadry/księgowość dokumenty trafiały do zewnętrznej firmy konsultingowej w celu weryfikacji pod kątem prawidłowości rozliczania w ramach umowy o dofinansowanie Projektu; po weryfikacji zewnętrzna firma wprowadzała dane do systemu SL2014 i wysyłała kierownikowi Projektu finalną wersję wniosku o płatność do zatwierdzenia przed przekazaniem NCBiR, odpowiedzi na wezwania NCBiR do uzupełnień/wyjaśnień były udzielane przez kierownika Projektu oraz zewnętrzną firmę konsultingową [...]”. „[...] współpraca polegała na wyjaśnieniu wątpliwości związanych z prowadzeniem projektu, tj. konsultacji opisu dokumentacji księgowej; weryfikacji dokumentów do wniosków o płatność; edycji wniosków o płatność; pilnowaniu terminów składania dokumentów do NCBiR; redagowaniu wniosków o zmianę umowy o dofinansowanie Projektu; opiniowaniu zapytań ofertowych i procesu realizacji zamówień; monitoringu systemu SL2014 [...]”.

(akta kontroli str. 105, 238-279)

Od 17 marca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. PDD S.A. sporządziła i przekazała NCBiR 10 wniosków o płatność we wskazanym przez NCBiR systemie SL2014. Spośród 10 tych wniosków o płatność 2 wnioski dotyczyły przekazania zaliczki, tj. wniosek nr 2 i wniosek nr 6, w których PDD S.A. wnioskowała o zaliczkę kolejno w wysokości 592,70 tys. zł oraz 450,00 tys. zł. A w 3 wnioskach o płatność Spółka wnosiła o refundację poniesionych wydatków, w tym we wniosku nr 9 w wysokości 156,2 tys. zł, a we wniosku nr 10 o refundację 9,9 tys. zł. PDD S.A. z pierwszej zaliczki zwróciła NCBiR niewykorzystane środki w wysokości 379,7 tys. zł (pismo z 10 stycznia 2023 r.). Zwrot niewykorzystanych środków z pierwszej zaliczki został przekazany przez PDD S.A. z 1-dniowym opóźnieniem. PDD S.A. z drugiej zaliczki zwróciła niewykorzystane środki w wysokości 262,8 tys. zł (pismo z 8 sierpnia 2023 r.)

PDD w przedkładanych wnioskach o płatność w systemie SL2014 przekazywała informacje o postępie prac w realizacji Projektu oraz o ponoszonych kosztach w danym okresie sprawozdawczym a także narastająco od początku realizacji Projektu.

Analiza tych 10 wniosków o płatność przekazanych do NCBiR wykazała, że w 2023 r. w systemie SL2014 złożono 3 wnioski o płatność w terminach powyżej 3 miesięcy, tj. od 9 dni do 22 dni.

Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju wyjaśnił, że „[...] W przypadku WoP 7 przyczyną był wydłużony okres podpisania aneksu nr 1 do umowy, a w przypadku WoP 9 brak podpisanego aneksu nr 2 do umowy o dofinansowanie. Z tego co pamiętam, w przypadku WoP 8 wydłużenie nastąpiło z powodu potrzeby zwrotu niewykorzystanej zaliczki – dodatkowej pracy potrzebnej do wykonania wniosku. Od

³⁸ Umowa zawarta 12 kwietnia 2023 r. z firmą [...]* na weryfikację dokumentacji dotyczącej otrzymanej dotacji na realizację projektu POIR.01.01.01-00-0076/21 pn. „Opracowanie technologii płyt konstrukcyjnych z klejonego krzyżowo drewna sosnowego z terenów z Polski, o podwyższonej klasie reakcji na ogień, na potrzeby wielokondygnacyjnego budownictwa Drewnianego”, na kwotę 5 tys. zł netto.

7 do 11 sierpnia 2023 r. osoba wyznaczona do projektu z firmy [...]*) przebywała na urlopie, co utrudniło prace nad opracowaniem dokumentu.

(akta kontroli str. 221-234, 238-279)

Analiza powyższych 3 wniosków o płatność potwierdziła, że w przypadku wniosków o płatność nr 7 i nr 9 przyczynami ich przekazania w terminie powyżej 3 miesięcy były prowadzone w tym czasie ustalenia w zakresie zawarcia 2 aneksów do umowy o dofinansowanie. Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju (wówczas Kierownik Projektu) wskazał, że informował NCBiR, iż ze względu na brak podpisanego aneksu nr 2 do umowy o dofinansowanie, PDD S.A. nie mogła złożyć wniosku o płatność nr 9. Jednocześnie wskazał, że kwoty rozliczane we wniosku były związane z nowym budżetem projektu i wykraczały poza obowiązującą wówczas wersję. Ponadto w wiadomości z 4 sierpnia 2023 r. PDD S.A zwróciła się z prośbą o kontakt. Wskazano w tej wiadomości, że od dnia złożenia rzeczzonego wniosku upłynęło już ponad 30 dni i mimo podjętych prób kontaktu w tej sprawie Spółka nie otrzymała żadnej odpowiedzi oraz informacji, że NCBiR przekazał wniosek do eksperta zewnętrznego i czas jego oceny zostanie wydłużony.

(akta kontroli str. 175, 221-222, 223, 238-279)

Spośród badanych 10 wniosków o płatność w przypadku 7 wniosków PDD S.A. przekazywało nierzetelne dane, dokumenty księgowe bez dekretacji oraz nie dołączało wymaganych dokumentów. W wyniku tego zatwierdzenie tych wniosków nastąpiło dopiero od 34 do 107 dni od dnia ich złożenia przez PDD S.A. w systemie SL2014 do dnia zatwierdzenia ich przez NCBiR (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 12-13, 73-89, 238-279)

Ponadto NCBiR informowało o nieprzekazywaniu oświadczenia 276h³⁹. Brak przekazywania tego oświadczenia Kierownik Projektu uzasadniał tym, że Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 21 grudnia 2020 zostały czasowo zawieszane, i PDD S.A. nie monitoruje poziomu zaangażowania zawodowego personelu projektu pod kątem nieprzekraczania 276 godzin pracy miesięcznie.

(akta kontroli str. 56-89, 238-279)

Na podstawie art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych⁴⁰ w związku z wystąpieniem COVID-19, 16 grudnia 2021 r. Minister Funduszy i Polityki Regionalnej poinformował o częściowym zawieszeniu stosowania Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 21 grudnia 2020 r. Następnie 25 listopada 2022 r. Minister Funduszy i Polityki Regionalnej poinformował o przedłużeniu częściowego zawieszenia stosowania Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 21 grudnia 2020 r.⁴¹. Zawieszenie tych Wytycznych obowiązywało od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 238-279)

³⁹ Oświadczenie 276 godzin dotyczy pracowników zaangażowanych jednocześnie w realizację projektów finansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych i innych podmiotów.

⁴⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1758.

⁴¹ Sygnatura: MliR/2014-2020/12(5).

PDD S.A. nie występowała z innymi wnioskami do NCBiR ani do innych instytucji o dofinansowanie realizacji projektu ze środków krajowych, jako współfinansowanie projektu realizowanego z udziałem środków UE.

(akta kontroli str. 5-12)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nierzetelnie opracowano w PDD S.A. 7 wniosków o płatność, co skutkowało zatwierdzeniem ich przez NCBiR dopiero od 34 do 107 dni od dnia złożenia tych wniosków w systemie SL2014 do dnia zatwierdzenia ich przez NCBiR.

Analiza 10 rozliczonych wniosków o płatność⁴² wykazała, że PDD S.A. 7 wniosków o płatność przekazała z nierzetelnymi danymi dotyczącymi kosztów Projektu, w tym kosztów wynagrodzeń pracowników realizujących Projekt, nie dołączano wymaganych dokumentów, w tym wydruków dekretacji dowodów księgowych oraz wskazywano błędne daty, tj.:

- WoP nr 1 – data wskazana przez PDD S.A. rozpoczęcia realizacji projektu była inna niż data rozpoczęcia realizacji Projektu, która odzwierciedlała stan faktyczny postępu prac w Projekcie.

Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju wskazał, że „rozbieżność w datach wystąpiła w momencie składania wniosku sprawozdawczego, ponieważ nie był podpisany i wprowadzony do systemu SL2014 aneks wprowadzający zmianę terminu realizacji projektu w kontekście zmiany terminu rozpoczęcia realizacji projektu, więc system automatycznie „przypisał” datę rozpoczęcia zgodną z umową o dofinansowanie [...]”

(akta kontroli str. 56-89, 238-258)

- WoP nr 4 - wskazana niewłaściwa kwota faktury PLI 01664 wystawiona za zakup oprogramowania.

Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju, wyjaśnił, że „Nie zgadzałem się z tą operacją ponieważ – uważam, że nie była potrzebna. Płatność za fakturę została wykonana z konta bankowego przeznaczonego na ten projekt. PDD S.A. zwróciło na te bankowe konto projektowe procent płatności, który powinien poniesiony ze środków własnych PDD S.A. i w związku z tym powstała taka sytuacja. Chcę zaznaczyć, że była to pierwsza faktura i dopiero uczyliśmy się jak odpowiednio rozliczać płatności w projekcie.”

(akta kontroli str. 235-237, 238-279)

- WoP nr 5 – nieprzesłanie dokumentów potwierdzających poniesione koszty Projektu przez PDD S.A.

Z wyjaśnień byłego p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju, który jako Kierownik Projektu przekazywał WoP nr 7 wynikało, że nie znał przyczyn niedołączenia wymaganych dokumentów jednakże po uwagach NCBiR wymagane dokumenty zostały przekazane.

(akta kontroli str. 238-279)

- WoP nr 7 – wskazanie niższych kosztów kwalifikowalnych wynagrodzeń pracowników realizujących Projekt.

Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju, który jako Kierownik Projektu przekazywał WoP nr 7 wyjaśnił, że „[...] Błędne opisy listy płac wynikały ze zmiany programu generującego listy płac – z uwagi na zmianę sposobu opisu składowych wynagrodzeń w nowych listach doszło do pomyłki [...]”

⁴² Dalej: „Wop”.

(akta kontroli str. 219-220, 238-258)

- WoP nr 8: NCBiR 2-krotnie zwracał się o przekazanie informacji dotyczących prawidłowych kosztów kwalifikowalnych wynagrodzeń pracowników PDD S.A., wyjaśnienia wskazania błędnych kwot w treści wniosku o płatność; braku dekretacji na dokumentach księgowych dołączanych do tego wniosku.

Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju, który jako Kierownik Projektu przekazywał WoP nr 8 wyjaśnił, że „[...] „Zastrzeżenie NCBiR odnośnie braku dekretacji dla nas było zaskoczeniem, bo wcześniej takich uwag nie dostawałem. NCBiR zrezygnował z tej uwagi i przyjął nasze wyjaśnienia w zakresie sposobu opisywania dokumentów. Możliwe, że przyczyną uwag NCBiR była zmiana programu kadrowo-księgowego i nowy układ listy płac. W zakresie braku oświadczenia 276h – spółka PDD S.A. korzystała z częściowego zawieszenia wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków. NCBiR do każdego przekazanego wniosku o płatność pytał o oświadczenie 276h, prawdopodobnie ze względów formalnych. Odnośnie wskazanych kwot kwalifikowalnych wynagrodzeń Technologa Drewna – ta nieprawidłowość stanowiła korektę poprzedniego wniosku nr 7, uzyskaliśmy zgodę NCBiR na korektę we wniosku nr 8.” Jednocześnie wskazał, że „[...] Nie widziałem nieprawidłowości w tych dokumentach. Obydwie firmy doradcze zatrudnione do monitorowania realizacji tego Projektu wskazywały, że te dokumenty są prawidłowe i w związku z tym nie trzeba było dołączać dekretacji. Na początku realizacji projektu umowę o dofinansowanie analizowali pracownicy PDD S.A. odpowiedzialni za kwestie merytoryczne, prawne i księgowe związane z Projektem. Został przygotowany projekt planu kont a później kwestiami opisu dokumentów zajmował się analityk finansowy oraz firmy doradcze. Nie otrzymałem informacji ani uwag ani od księgowych Spółki, ani od księgowych z zewnętrznej firmy obsługującej księgowość PDD S.A. ani od firm doradczych w zakresie opisywania dokumentów księgowych Projektu – szczególnie wskazywania odpowiednich kont, odpowiedniej dekretacji [...].”

Ponadto były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju wyjaśnił, że „[...] mogłem popełnić błąd w zakresie prawidłowego przypisania dokumentacji w odpowiednie pozycje systemu. Zostało to naprawione poprzez przekazanie wymaganych dokumentów zgodnie z uwagami NCBiR [...].”

(akta kontroli str. 235-237, 238-279)

- WoP nr 9: NCBiR 6 – krotnie zwracał się o przekazanie dokumentów potwierdzających poniesienie kosztu kwalifikowanego wynagrodzeń pracowników realizujących Projekt przez PDD S.A. oraz uwagi dotyczące przekazywania dokumentów we właściwych modułach systemu SL2014; braku opisu dokumentów księgowych.

Z wyjaśnień byłego p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju, który jako Kierownik Projektu zatwierdzał WoP nr 9 wynikało, że po uwagach NCBiR odnośnie niewłaściwych danych dotyczących wynagrodzeń pracowników realizujących Projekt wynikało, że została zidentyfikowana omyłka rachunkowa dotycząca wysokości kosztów kwalifikowanych ujętych do rozliczenia za październik 2023 r. tj. wskazano zbyt niskie koszty kwalifikowane. Ponadto wyjaśnił, że przyczyną tych pomyłek w wyliczeniu tych kosztów było, że „[...] Technolog drewna wykonywał zadania w 2 etapach, z różnym poziomem dofinansowania [...]”.

(akta kontroli str. 56-89, 219-220, 238-279)

- WoP nr 10: 2-krotnie NCBiR zwracał się o wyjaśnienie wskazania wyższych kosztów kwalifikowanego wynagrodzeń dla pracowników realizujących Projekt; braku przekazania wymaganej dokumentacji do wniosku.

Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju, ówczesny Kierownik Projektu odnośnie, że do wniosku nr 10 nie dołączono załączników do informacji końcowej wymaganych przez NCBiR wyjaśnił, że „[...] Wniosek o płatność nr 10 został przekazany 31 grudnia, był okres świąteczny i nie zdążyłem dokonać edycji załączników do informacji końcowej z uwagi na znaczną objętość tekstu – kilkaset stron dokumentacji technicznej [...]”. A odnośnie wskazania niewłaściwych kosztów kwalifikowanych wynagrodzeń wskazał, że „[...] Nieprawidłowość wynikała z obliczenia narzutów od błędnej wartości wynagrodzenia brutto. Z rozliczanej kwoty swojego wynagrodzenia odjąłem dodatek za dodatkowe obowiązki na stanowisku kierowniczym, ale nie uwzględniłem, że z tego względu powinna się także zmniejszyć wartość składek [...]”.

(akta kontroli str. 235-237, 238-279)

NIK powyższe postępowanie ocenia jako nierzetelne.

OCENA CZĄSTKOWA

Rezygnacja partnera ze współpracy tuż przed podpisaniem umowy o dofinansowanie Projektu była główną przyczyną opóźnień w realizacji Projektu w odniesieniu do harmonogramu określonego we wniosku o dofinansowanie i wymusiła konieczność zmiany lokalizacji produkcji przedwdrożeniowej. Do czasu zakończenia umowy nie ustalono takiej lokalizacji, a wobec odstąpienia od realizacji Projektu poszukiwanie jej stało się bezprzedmiotowe.

PDD S.A. realizowała projekt zgodnie warunkami umowy. Projekt zakończono ze względu na negatywne wyniki badań ogniotrwałości płyt CLT, które uniemożliwiły przejście do kolejnych etapów Projektu, w tym etapu przedwdrożeniowego. Ryzyko określone we wniosku o dofinansowanie dotyczące nieosiągnięcia zakładanych parametrów ogniotrwałości płyt CLT zmaterializowało się. Ostatecznie wysokość uzyskanego dofinansowania ze środków POIR wyniosła 566,3 tys. zł, co stanowiło 4,5% wartości projektu określonej w pierwotnej umowie i 12,3% wartości projektu wynikającej z aneksu nr 2. Wysokość nakładów poniesionych przez PDD S.A. to 347,4 tys. zł.

Spośród 10 wniosków o płatność sporządzonych przez PDD S.A., 7 wniosków zostało nierzetelnie opracowanych przez PDD S.A. co skutkowało wydłużeniem czasu na ich zatwierdzenie (od 34 do 107 dni od dnia złożenia tych wniosków przez PDD S.A. w systemie SL2014 do dnia zatwierdzenia ich przez NCBiR).

OBSZAR

2. Prowadzenie ewidencji finansowo-księgowej oraz rozliczenie środków otrzymanych na realizację projektów.

Opis stanu faktycznego

Analiza 8 dowodów księgowych łącznie na 161,5 tys. zł wykazała, że w opisie 6 faktur VAT nie zawarto wskazania sposobu ich ujęcia w księgach rachunkowych (tj. kont księgowych, na których je zaewidencjonowano), okresu sprawozdawczego, w którym dany dowód księgowy powinien być ujęty) oraz określenia, jaki procent stanowią wydatki do dofinansowania ze środków POIR.

Technika dokumentowania zapisów księgowych nie została opisana w obowiązujących w okresie realizacji Projektu zasadach (polityce) rachunkowości w PDD S.A. (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Spośród 8 objętych badaniem faktur VAT – 7 dotyczyło wydatków zrealizowanych w 2023 r. i zaewidencjonowanych w księgach rachunkowych PDD S.A. na koncie 604, a 1 faktura VAT została zaksięgowana przez Spółkę w grudniu 2022 r. na koncie 540. Ponadto analiza 3 list płac przekazanych do NCBiR przy wnioskach o płatność

wykazała, że w 2022 r. koszty wynagrodzeń również były ewidencjonowane na koncie 540. Powyższe dokumenty zawierały podpisy osób sprawdzających
(akta kontroli str. 122-124, 155-152, 238-258)

Od 17 marca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. w PDD S.A. w obowiązujących Zasadach (polityce) rachunkowości, w tym w Zakładowym Planie Kont PDD S.A. nie wyodrębniono konta do ewidencjonowania kosztów Projektu (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Z wyjaśnień pracowników PDD S.A. realizujących zadania w tym Projekcie wynikało, że w połowie lipca 2022 r. otrzymali od analityka finansowego PDD S.A. odręcznie zapisany na kartce papieru sposób księgowania kosztów Projektu, tj. na koncie 540.
(akta kontroli str. 125-127, 176-177)

Od 17 marca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. usługi księgowe oraz obsługę kadrowo-płacową prowadziły kolejno 3 zewnętrzne biura finansowo-księgowe⁴³. W Zasadach (polityka) rachunkowości obowiązujących w latach 2021-2022 określono, że księgi rachunkowe PDD S.A. były prowadzone w siedzibie biura finansowo-księgowego. W obowiązujących od 1 stycznia 2023 r. w Zasadach (polityce) rachunkowości określono, że księgi rachunkowe PDD S.A. są prowadzone w siedzibie Spółki.
(akta kontroli str. 134-137)

W 2022 r. na podstawie Uchwały nr 9/II/2022 w sprawie zmiany Regulaminu organizacyjnego PDD S.A. wyodrębniono w strukturze organizacyjnej spółki Dział Księgowo-Finansowy, w którym utworzono stanowisko analityka finansowego. Do zadań tego analityka należały m.in. kwestie finansowe, rozliczanie projektu POIR oraz współpraca z ówczesnym biurem finansowo-księgowym obsługującym PDD S.A. Prezes Zarządu PDD S.A. (pełniący funkcję od 26 marca 2024 r.) zeznała, że od 1 stycznia 2023 r. w PDD S.A. sukcesywnie byli angażowani kolejni pracownicy do nowo utworzonego działu księgowo-finansowego, którzy mieli przejąć obowiązki prowadzenia rachunkowości od zewnętrznego biur finansowo-księgowych.
(akta kontroli str. 135-137, 143-144)

Wydatki objęte szczegółowym badaniem spełniały wymóg kwalifikowalności określony w umowie o dofinansowanie Projektu. Analiza dokumentów księgowych wykazała, że w 2023 r. PDD S.A. wystawiła wykonawcom 2 noty księgowe za nieterminowe wykonanie przedmiotu umowy, tj.:

- nr 1/08/2023 z 8 sierpnia 2023 r. w wysokości 1,1 tys. zł na podstawie § ust. 1 lit a) umowy z 9 maja 2023 r. w związku z nieterminowym wykonaniem przedmiotu tej umowy, w liczbie 26 dni. W 2023 r. PDD S.A. zawarła umowę w ramach Projektu na wykonanie prac naukowo-badawczych o charakterze usługowym – Badania optymalnej ilości naniesienia impregnatu oraz wykonanie próbek do badań w warunkach symulujących. Termin realizacji przedmiotu umowy ustalono na 30 maja 2023 r., został on jednak przekazany 26 czerwca 2023 r.
- nr 2/08/2023 z 24 sierpnia 2023 r. w wysokości 2,3 tys. zł na podstawie § ust. 1 lit a) umowy z 24 maja 2023 r. w związku z nieterminowym wykonaniem przedmiotu tej umowy, w liczbie 27 dni. W 2023 r. PDD S.A. zawarła umowę w ramach Projektu z Instytutem Techniki Budowlanej na realizację usługi badawczo-rozwojowej pn. „Badanie wydzielenia ciepła i dymu przez prototypy technologii”. Termin realizacji przedmiotu umowy ustalono na 12 lipca 2023 r. a został przekazany i odebrany 8 sierpnia 2023 r. przez PDD S.A.

(akta kontroli str. 101-105)

⁴³ Od 7 marca 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. [...]^{*)}, a następnie [...]^{*)} do 31 października 2023 r. a od 1 listopada 2023 r. [...]^{*)} – okres obowiązywania umowy do 31 grudnia 2024 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W obowiązujących w PDD S.A. Zasadach (polityce) rachunkowości od 17 marca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. nie określono konta do ewidencji kosztów Projektu, pomimo że koszty te były ewidencjonowane w księgach rachunkowych spółki na wydzielonym koncie, tj. koncie 540. Jakkolwiek stosownie do § 9 ust. 14 umowy o dofinansowanie projektu PDD S.A. prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową kosztów Projektu, to do końca 2022 r. polityka rachunkowości nie została zaktualizowana zgodnie z art. 10 ust. 2 uor. Dopiero uchwałą nr Zarządu PDD S.A. z 13 lipca 2023 r. wprowadzono Zasady (politykę) rachunkowości obowiązującą od 1 stycznia 2023 r., w której wyodrębniono konto 604 do ewidencjonowania kosztów projektu.

(akta kontroli str. 122-127, 238-258)

Były p.o. Dyrektora Biura Badań i Rozwoju PDD S.A. wyjaśnił, że „[...] wyodrębnienie ewidencji księgowej zostało zaplanowane na początku realizacji projektu na koncie 540. Niezależnie od ewidencjonowania kosztów w ramach planu kont „możliwość identyfikacji poszczególnych operacji związanych z Projektem” została zapewniona przez Biuro Badań i Rozwoju na etapie procedowania wniosków o płatność poprzez opis każdego wydatku kwalifikowalnego oraz archiwizację kopii dokumentów księgowych. [...]”

Ponadto były p.o. Dyrektora Biura Badań i Rozwoju przekazał pismo, w którym wskazano konto 540 jako konto właściwe do księgowania kosztów projektu. Dokument ten nie był podpisany i nie zawierał informacji do kogo miał być skierowany, a także nie zawierał informacji dotyczących w jakim celu został sporządzony.

(akta kontroli str. 119-124, 238-258)

Kierownik Biura Badań i Rozwoju wyjaśniła, że „[...] ewidencja księgowo rachunkowa dedykowana do projektu badawczego CLT została wyodrębniona pod koniec czerwca 2022 r. W tamtym okresie zespół badawczy otrzymał za pośrednictwem [...] (Analityk Finansowy w PDD S.A.) rozpiszkę z wyszczególnieniem kont dedykowanych do projektu badawczego CLT: 540-Projekt badawczy CLT, co dla zespołu było potwierdzeniem jego utworzenia. [...]”

Ponadto Kierownik Biura Badań i Rozwoju odnośnie działań jakie zostały przez nią podjęte jako kierownika projektu w 2022 r. w celu wyodrębnienia ewidencji księgowej dla projektu wyjaśniła, że „[...] w złożonym 28 marca 2021 r. projekcie badawczym na stanowisko poświęcone rozliczaniu grantu dedykowano [...] (Analityka Finansowego w PDD S.A.) [...], w czerwcu 2022 r. zespół badawczy otrzymał od Pani [...] rozpisane numery kont według których miał opisywać faktury – konto miało numer „540 – Projekt Badawczy CLT”. [...] Pani [...] wyjaśniła mi jak powinnam opisywać faktury, korzystając z nadanego numeru konta, co następnie przekazałam zespołowi. Pierwsza faktura jaką otrzymano w ramach grantu była to faktura VAT nr PL101664 od firmy [...] wystawiona 29 września 2022 r. [...]”

(akta kontroli str. 178-179)

Kontrola wykazała, że uchwałą Nr 7/II/2021 Zarządu Spółki Polskie Domy Drewniane S.A. z dnia 8 lutego 2021 r. przyjęto zmodyfikowany plan kont syntetycznych i analitycznych, w którym nie wyodrębniono konta 540 dotyczącego ewidencjonowania kosztów projektu.

Analityk finansowy PDD S.A. wyjaśniła, że „[...] zaproponowałam wprowadzenie zmian do Zakładowego Planu Kont PDD S.A. obowiązującego w 2022 r. polegających na określeniu – wyszczególnionego konta 540, na którym miały być księgowane koszty Projektu. Wprowadzenie konta 540 uzgodniłam telefonicznie z Panią [...] (księgowa dedykowana do obsługi księgowej PDD S.A. przez biuro rachunkowe, z którym PDD S.A. miała zawartą umowę). Wskazałam, że chodzi o wyodrębnienie ewidencji księgowej na potrzeby Projektu, w związku z zawartą z NCBiR umową i ustaliliśmy, że koszty będą ewidencjonowane na koncie z numerem 540. Zgodnie z tym co przekazała mi Pani [...], w przyszłości powinny być utworzone dla prac rozwojowych konta grupy 6 (nigdy Pani [...] do mnie nie wróciła z tematem utworzenia kont grupy 6) [...] jednocześnie wskazuję, że nie otrzymałam żadnych wskazówek czy szczegółowych instrukcji co do prowadzenia księgowości Projektu (numer czy nazwa konta dla Projektu, etc.) od firmy [...]*) – otrzymałam jedynie ogólne wytyczne, które przesałam Pani [...]”

(akta kontroli str. 209-211)

Były wiceprezes zarządu PDD S.A.⁴⁴ zeznał, że „Nie miałem wiedzy w zakresie, na jakim koncie powinny być księgowane koszty Projektu. Z tego co pamiętam to Pani [...] na stanowisku Analityka Finansowego zajmowała się księgowością, w tym także kwestiami dotyczącymi Projektu oraz była firma zewnętrzna, która wspomagała PDD S.A. w tym Projekcie – nie pamiętam na jakich zasadach funkcjonowała ta firma. [...] ówczesny Prezes Zarządu PDD S.A. stwierdził, że oparcie się tylko na Analityku Finansowym oraz na zewnętrznym biurze finansowo-księgowym obsługującym PDD S.A. było niewystarczające w sytuacji rozwijania się PDD S.A. Nie pamiętam, czy informowano mnie o braku określenia konta – na którym powinny być ewidencjonowane koszty Projektu w obowiązujących wówczas w Zasadach (polityce) rachunkowości oraz w zakładowym planie kont obowiązujących wówczas w okresie mojej pracy w PDD S.A. Byłem przekonany, że księgowanie kosztów Projektu odbywało się właściwie. Głównie zajmowałem się ratowaniem tego Projektu, z tego co pamiętam to NCBiR był gotowy do wymówienia umowy o dofinansowanie Projektu.”

(akta kontroli str. 225-228)

Były wiceprezes Zarządu PDD S.A. nadzorujący od 5 września 2022 r. do 24 lutego 2023 r. pracę Biura Badań i Rozwoju oraz Działu Księgowo-Finansowego w PDD S.A. zeznał, że „[...] Nie pamiętam, czy informowano mnie o braku określenia konta – na którym powinny być ewidencjonowane koszty Projektu w obowiązujących wówczas w Zasadach (polityce) rachunkowości oraz w zakładowym planie kont obowiązujących wówczas w okresie mojej pracy w PDD S.A. Byłem przekonany, że księgowanie kosztów Projektu odbywało się właściwie [...]; Z tego co pamiętam, to pracowałem nad opracowaniem nowych regulacji m.in. w zakresie polityki rachunkowości. Kiedy odchodziłem ze spółki to ówczesna główna księgowa także odeszła [...]”

(akta kontroli str. 56-72, 225-228)

Były prezes zarządu PDD S.A.⁴⁵ zeznał, że „[...] Nie jestem w stanie powiedzieć, jakie były przyczyny, że dopiero w tej uchwale określono konto 604 do ewidencjonowania kosztów Projektu. Za czasów kiedy byłem wiceprezesem zarządu PDD S.A. bardzo ściśle były określone kompetencje i przestrzegane przez każdego członka zarządu, w związku z tym nie posiadałem wiedzy co do tego projektu. Projekt poznałem wtedy kiedy zostałem prezesem zarządu PDD

⁴⁴ Pełnił funkcję wiceprezesa Zarządu PDD S.A. od 5 września 2022 r. do 24 lutego 2023 r.

⁴⁵ Pełnił funkcję prezesa zarządu PDD S.A. od 9 marca 2023 r. do 13 marca 2024 r.

S.A. Kiedykolwiek podejmowaliśmy decyzje co do projektu, to następowało to w następujący sposób czyli ówczesny dyrektor Biura Badań i Rozwoju rekomendował, jakie działania powinny być podejmowane w tym projekcie a następnie to sprawdzała i weryfikowała oraz przedstawiała na spotkaniach zarządu dyrektor generalny PDD S.A [...].”

(akta kontroli str.229-232)

Zdaniem NIK, wskazanie przez analityka finansowego konta do ewidencjonowania kosztów Projektu powinno zostać potwierdzone przez kierownika jednostki. Zgodnie bowiem z art. 10 ust. 1 pkt 3 uor zasady (polityka) rachunkowości określa m.in. zakładowy plan kont i przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń. Kierownik jednostki ustala przedmiotowe zasady w formie pisemnej oraz aktualizuje je (art. 10 ust. 2 uor).

2. Obowiązujące w okresie objętym kontrolą Zasady rachunkowości w PDD S.A. nie zawierały opisu sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych wymaganego art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c, tj.: nie określono w nich techniki dokumentowania zapisów księgowych, pomimo odstąpienia od zamieszczania danych dotyczących stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych (dekretacji) bezpośrednio na dowodzie księgowym w związku z prowadzeniem ksiąg rachunkowych w informatycznym systemie finansowo-księgowym

Analiza 8 dowodów księgowych dokumentujących koszty projektu wykazała, że w opisach 7 ww. dowodów nie było wskazania kont, okresu do którego dany dowód powinien być ujęty w księgach rachunkowych, oraz określenia jaki procent wydatku kwalifikowalnego stanowi dofinansowanie ze środków POIR.

W § 9 ust. 14 umowy o dofinansowanie projektu NCBiR zobowiązał beneficjenta do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej kosztów Projektu w sposób przejrzysty i rzetelny, tak aby możliwa była identyfikacja poszczególnych operacji związanych z Projektem z zastrzeżeniem kosztów, do których zastosowano stawkę ryczałtową. Ponadto w Przewodniku kwalifikowalności⁴⁶, w rozdziale „Ogólne zasady kwalifikowalności” w punktach od 14 do 17 NCBiR wskazał, że do obowiązków beneficjenta należało wyodrębnienie ewidencji księgową kosztów Projektu tak aby można było zidentyfikować poszczególne operacje księgowe a w zakresie dokumentowania kosztów określono, że dokumenty księgowe powinny w opisie zawierać m.in. konto na którym powinien być księgowany koszt; dekretację, nr księgowy dokumentu, sprawdzenie pod względem formalnym i merytorycznym, rachunkowym oraz jaka część wydatku – w ramach kosztów kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych – wiąże się z projektem wraz ze wskazaniem procentowego udziału wydatku w projekcie wynikające z dowodu księgowego.

(akta kontroli str. 122-124, 150-151, 238-258)

Były p.o. dyrektora Biura Badań i Rozwoju PDD S.A. wyjaśnił, że „[...] wpisywanie kont księgowych w opisach faktur jest dobrą praktyką, ale zgodnie z Regulaminem Spółki nie leży w obowiązkach dyrektorów komórek organizacyjnych [...]; Nie widziałem nieprawidłowości w tych dokumentach. Obydwie firmy doradcze zatrudnione do monitorowania realizacji tego Projektu wskazywały, że te dokumenty są prawidłowe i w związku z tym nie trzeba było dołączać dekretacji. Na początku realizacji projektu umowę o dofinansowanie analizowali pracownicy PDD S.A. odpowiedzialni za kwestie merytoryczne, prawne i księgowe związane z Projektem. Został przygotowany projekt planu kont

⁴⁶ Przewodnik kwalifikowalności kosztów dla Działań 1.1, 1.2 oraz Poddziałań 4.1.1, 4.1.2, 4.1.4 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój – obowiązujący dla konkursów ogłaszanych od 7 stycznia 2020 r.

a później kwestiami opisu dokumentów zajmował się analityk finansowy oraz firmy doradcze. Nie otrzymałem informacji ani uwag ani; księgowych Spółki, ani od księgowych z zewnętrznej firmy obsługującej księgowość PDD S.A. ani od firm doradczych w zakresie opisywania dokumentów księgowych Projektu – szczególnie wskazywania odpowiednich kont, odpowiedniej dekretacji. Opisy faktur i list płac w celu rozliczenia projektu stanowiły odrębne dokumenty, które były tworzone zgodnie z rekomendacjami firmy [...]*) [...]”.

(akta kontroli str. 19-22, 56-72, 125-127, 238-258)

Zgodnie z art. 21 ust. 1a pkt 2 uor można odstąpić od zamieszczania dekretacji bezpośrednio na dowodzie księgowym, jeżeli wynika to z techniki dokumentowania zapisów księgowych.

Korzystanie z takiego uprawnienia jest możliwe pod warunkiem ujęcia w zasadach (polityce) rachunkowości opisu systemu przetwarzania danych, w tym techniki dokumentowania zapisów księgowych (art. 10 ust. 1 pkt 3 lit c uor). Ponadto wprowadzony do systemu finansowo-księgowego dekret powinien zostać wydrukowany i dołączony do dowodu źródłowego.

OCENA CZĄSTKOWA

Nie stwierdzono nieprawidłowości w rozliczaniu środków otrzymanych z POIR na realizację Projektu. Od 17 marca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. koszty Projektu były ewidencjonowane na koncie 540, pomimo że nie zostało określone w obowiązujących wówczas Zasadach (polityce) rachunkowości, w tym w Zakładowym Planie Kont PDD S.A. Wyodrębnione konto 604 do ewidencjonowania kosztów Projektu zostało określone dopiero w Zasadach obowiązujących w PDD S.A. od 1 stycznia 2023 r. Ponadto analiza 8 dowodów księgowych wykazała, że opis 7 faktur nie zawierał dekretacji, co wynikało z techniki dokumentowania zapisów księgowych. Opis stosowanej techniki dekretacji dowodów księgowych nie został jednak ujęty w obowiązujących w okresie realizacji projektu zasadach (polityce) rachunkowości w PDD S.A.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o opracowanie Zasad (polityki) rachunkowości PDD S.A. z uwzględnieniem wszystkich elementów określonych w art. 10 ust. 1 uor.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, września 2024 r.

Kontrolerzy

Izabella Krawczyk

Główny specjalista

kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Agnieszka Wójcik

Główny specjalista

kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

p.o. Dyrektor

Departamentu Środowiska

z up.

Agnieszka Kołakowska

p.o. Wicedyrektor

/podpisano elektronicznie/

*) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.